

Chełmska Wieś Postępowa

Biuletyn Nr. 1

Okręgowego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych, Powiatowej Organizacji Kół Gospodyń Wiejskich, Powiatowej Spółdzielni Rolniczo-Handlowej, Publicznej Szkoły Przesposobienia Rolniczego im. Komendanta J. Piłsudskiego w Okszwie, Chełmskiego Powiatowego Związku byłych Wychowanków i Wychowanek Szkół i Kursów gospodarstwa Wiejskiego, Zakładu Doświadczalnego Rolniczego Lub. Izby Rolniczej w Chełmie.

Przystępujemy do wydawania biuletynu, którego pierwszy numer damy wam, Czytelnicy, do rąk.

Pragniemy za pośrednictwem biuletynu:

1. informować Was o życiu i pracach dokonanych i projektowanych przez organizację, członkami których jesteście,

2. informować o życiu i pracach bratnich organizacji, by wytworzyć możliwie największe zrozumienie wzajemne w zakresie celu, zadań i metod—postępowania jako podstaw do ścisłego współdziałania,

3. krzepić i pobudzać do coraz większej aktywności — przez dawanie Wam przeglądu wysiłków i osiągnięć wsi zorganizowanej, wskazywania dróg postępu, naszych zaniechań, naszych możliwości rozwojowych,

4. dzielić się wzajem spostrzeżeniami i doświadczeniem nabytym w pracy,

5. dawać wskazania i zarządzenia organizacyjne — w związku z pracami naszych organizacji, — i wreszcie,

6. stworzyć jeszcze jedno ogniwo, pozwalające na utrzymanie jaknajściślejszego związku między organizacją a członkiem.

Biuletyn dostaje bezpłatnie każdy członek organizacji niżej podpisanej. Wzamian żądamy: dokładnego przeczytania i przemyślenia treści biuletynu, podawania nam wiadomości o swoich pracach i organizacji, której członkami jesteście, do zużytkowania w następnych numerach biuletynu.

Wydawanie biuletynu, rzecz naogół zwykła, wywołuje jednak krzepiące stwierdzenie, że oto na terenie naszego powiatu nastąpiło pełne zespolenie sił społecznych, pracujących w rolnictwie. Zespolenie tych czynników, da w rezultacie, w niedługim już pewno czasie, jednolity plan działania, pełną koordynację sił, energii i środków materialnych, co pozwoli na szybsze i pełniejsze osiągnięcie rezultatów pracy nad podniesieniem kultury materialnej i duchowej naszej wsi — dla dobra Państwa.

K. Odyniecki

Prezes Okr. Tow. Org. i K. Roln.

Dyrektor Szkoły Rolniczej
w Okszwie

W. Kulisz

Prezes Zarządu Powiatowej Spółdzielni Rolniczo-Handlowej

Inż. A. Polonis

Dyr. Zakł. Dośw. Roln.

J. Odyniecka

Prezeska Pow. Org. Kół. G. W.

E. Artymko

w/z Prezes Chełmsk. Zw. b. Wych.

Okręgowe Towarzystwo Organizacji i Kółek Rolniczych.

1) Stanowisko Dyrektora Wojewódzkiego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych w Lublinie, z dniem 1 stycznia br. objął p. inż. Kurant Jan, doświadczony pracownik na niwie pracy społeczno — rolniczej.

Dotychczasowy długoletni Dyrektor WTO i KR w Lublinie p. mecenas Stefan Sikorski, opuścił swe stanowisko, otwierając kancelarię adwokacką.

2) Stanowisko Kierownika Okręgowego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych w Chełmie, objął z dniem 1 lutego br. p. Kościński Adam, znawca pracy w dziale gospodarstw przykładowych.

3) Po odejściu w lipcu ub. r. p. Adama Dąbrowskiego, obowiązki kierownika pełnił zastępczo (do dnia 1 lutego 1938 roku) p. Mieczysław Węgrzecki.

Obecnie p. Węgrzecki obejmuje odpowiedzialne stanowisko instruktora przysposobienia rolniczego (powiat nasz przy 138 zespołach P. R. zajmuje pierwsze miejsce w województwie lubelskim) i kierownika działu oświaty rolniczej w Kółkach Rolniczych. Dział ten, zasadniczy w pracach OTO i KR a dotychczas nieco zaniedbany, zyskuje w osobie p. Węgrzeckiego fundamentalne podstawy do należytego rozwoju.

4) Pan Aleksander Dąbek, dotychczasowy pomocnik asystenta w podokręgu Nowosiółki, objął stanowisko asystenta IV podokręgu organizacji gospodarstw przykładowych Żalin — Dobryłów, gm. Świerże.

* * *

5) Skład Zarządu OTO i KR. pp: Prezes Odyniecki Kazimierz, Wiceprezes Pac Konstanty, członkowie Zarządu: Hołysz Józef, Raczkiewicz Wojciech i Banach Feliks.

6) Członkowie Zarządu OTO i KR pp: Kazimierz Odyniecki i Hołysz Józef wzięli udział w posiedzeniu budżetowym Rady Lubelskiej Izby Rolniczej w dniu 31 stycznia 1938 roku — jako jej radcowie.

7) Budżet OTO i KR na 1938/39 rok budżetowy został ustalony przez Zarząd w kwocie zł. 37265.96 po stronie dochodów i rozchodów. Budżet ten jest większy od budżetu roku bieżącego o zł. 13613.96. Na zwiększenie budżetu wpłynęły, choć nieznacznie, podniesienie się kwoty wpływów własnych organizacji, przede wszystkim jednak zwiększenie dotacji Lubelskiej Izby Rolniczej (zł. 16510. —); zapomoga Samorządu Powiatowego wynosi zł. 11660. 96 i nie została zwiększona w porównaniu z kwotą roku bieżącego.

Nową pozycją w budżecie jest zapomoga zł. 3200. — przewidziana od 9 gmin na terenie których jest prowadzona akcja gospodarstw

przykładowych. Sądzić należy, że gminy, rozumiejąc ważność i korzyści akcji gospodarstw przykładowych, wypłacą Okręgowemu Towarzystwu całkowitą kwotę przewidzianej zapomogi. Wszak na odcinku rolniczym Okręgowe Towarzystwo zastępuje samorząd gminny prawie że całkowicie, słuszną więc będzie rzeczą subsydjowanie przez gminy tej pracy.

Obsada instruktorska na rok 1938/39 została zwiększona o instruktora przysposobienia rolniczego i jednego asystenta ogrodniczego.

8) Kurs czterodniowy dla członków Zarządu K. R., zorganizowany przez Zarząd OTO i KR., odbył się w szkole rolniczej w Okszowie przy obecności przedstawicieli 25 kółek. Na kursie wykładali pp. Senator Lechnicki — Prezes Lubelskiej Izby Rolniczej, K. Odyniecki — Prezes OTO i KR, J. Mostowski — Poseł na Sejm RP, inż. J. Kurant — Kierownik WTO i KR, Inspektorzy Lubelskiej Izby Rolniczej pp. Konopacki, Blenau K. Pac oraz instruktorzy OTO i KR pp. Węgrzecki i Fulara. Na uroczystym zakończeniu kursu był p. Wicestarosta Słomski.

9) Zebrani na wyżej omawianym kursie przedstawiciele Kółek Rolniczych, w zrozumieniu potrzeby przysporzenia wsi wykształconych rolników, powzięli uchwałę utworzenia przy OTO i KR stypendium K. R. na utrzymanie w Szkole Rolniczej w Okszowie jednego ucznia, syna kółkowicza. Realizację uchwały przekazano Zarządowi OTO i KR.

10) W związku z planowaniem prac hodowlanych, Zarząd OTO i KR, po uprzednim omówieniu zagadnienia na zjeździe Prezesów K. R. w dniu 30. X. ub. r., wniósł na posiedzenie Rady Powiatowej wniosek o wprowadzenie w powiecie Ustawy o państwowym nadzorze nad buhajami. Rada Powiatowa, po wyczerpującym uzasadnieniu wniosku przez p. Blenau — inspektora Lubelskiej Izby Rolniczej, wniosek jednomyślnie uchwaliła. Znaczenie powyższej uchwały omówimy w jednym z następnych biuletynów.

11) Od dnia 1 lutego został uruchomiony czwarty podokręg organizacji gospodarstw przykładowych Żalin — Dobryłów, z siedzibą w Żalinie, gm. Świerże.

Uroczyste zapoczątkowanie prac podokręgu odbyło się w dniu 2 lutego br. na zebraniu K. R. w Żalinie przy udziale przedstawicieli z Dobryłowa — w obecności K. Odynieckiego — Prezesa OTO i KR, instr. Węgrzeckiego i Prezeski Pow. Org. Kół. Gosp. Wiejsk. p. I. Odynieckiej.

Wszystkie dane są po temu, że nowy teren zajmie jedno z pierwszych miejsc w pracy organizacji gospodarstw w powiecie.

12) W lutym odbyły się posiedzenia Komisji Zarządu OTO i KR: wytwórczości roślinnej pod przewodnictwem p. inż. A. Polonisa, wytwórczości zwierzęcej pod przewodnictwem p. J. Lechnickiej i oświatowej pod przewodnictwem p. K. Odynieckiego. Omawiano stan obecny prac w powyższych działach i ustalono wytyczne pracy na najbliższy okres.

13) Praca w Sekcji Pszczelarskiej, organizacyjno — zawodowa, w grudniu i styczniu wykonana została na terenie Okręgu zgodnie z programem. 8-go grudnia ub. roku odbyło się zawodowe pszczelarskie zebranie w Dorohusku, 30 stycznia br. odbyło się zebranie zawodowe w Chełmie. Poradnia zawodowa w Chełmie czynna we wtorki i piątki każdego tygodnia.

Na najbliższy okres pracy organizacyjnej przewiduje się Walne Zebranie Sprawozdawcze.

14) Od sierpnia ub. roku zatrudniony jest na terenie naszego powiatu instruktor łąkarski, wobec czego prace nad ogólnym zagospodarowaniem łąk weszły w stadium planowej gospodarki.

Do dnia 4. X. 1937 r. założono 66.83 ha łąki zaś zgłoszono w ciągu grudnia i stycznia do uprawy w roku 1938 — 182.42 ha. Łąki zagospodarowywane są z kredytów Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

Przeprowadzono spis narzędzi łąkarskich znajdujących się na terenie powiatu, a przeznaczonych do użytku drobnych rolników.

Narzędzia przydzielono 9 punktom w następującej ilości: 13 pługów, 7 wałów gładkich, 1 wał Campbella i 1 brona talerzowa

16) Kursy dla Kółek Rolniczych. W styczniu i lutym zorganizowano szereg kursów jednodniowych dla kółek, a mianowicie:

24. I. br. w Rakołupach — kurs hodowlano-rolniczy, osób ok. 120, prelegenci: pp: Odyniecka i Węgrzecki
25. I. br. w Kasilanie — kurs nawozowo-łąkarski, osób ok. 70, prelegenci pp: p. Bogusz ze Zjednoczonych Fabryk Superfosfatowych i p. Fulara.
26. I. br. w Deputyczach-Starych — kurs rolniczo - nawozowo łąkarski, osób ok. 80, prelegenci pp: Bogusz, Fulara, Węgrzecki.
27. I. br. w Pokrówce — kurs rolniczo - nawozowo - łąkarski, osób ok. 50, prelegenci pp: Bogusz, Fulara, Węgrzecki
28. I. br. w Strupinie Dużym — kurs rolniczo-nawozowo-łąkarski, osób ok. 90, prelegenci: pp: Bogusz, Węgrzecki, Fulara
29. I. br. w Rożdżałowie — kurs nawozowo-rolniczo-łąkarski, osób ok. 90, prelegenci pp: Bogusz, Węgrzecki, Fulara
30. I. br. w Strupinie Małym — kurs nawozowo-spółdzielczo-łąkarski, osób ok. 30, prelegenci pp: Pac, Fulara, Bogusz.
31. I. br. w Mołodutynie — kurs rolniczo-łąkarski, osób ok. 40, prelegenci pp: Fulara, Węgrzecki.

17) Zebrania Kółek Rolniczych przy udziale instruktorów powiatowych OTO i KR odbyły się w następujących miejscowościach:

4. I. br. w Wólce Okopskiej	23. I. br. w Rudzie-Hucie, Żalinie
5. I. br. w Andrzejowie	[i Dorohusku
12. I. br. w Okopach	2. II. br. w Żalinie i Nowosiół-
13. I. br. w Pobołowicach	[kach
15. I. br. w Brzeźnie	6. II. br. w Rudzie-Hucie
16. I. br. w Wołkowianach	10. II. br. w Pobołowicach
17. I. br. w Woławcach i Czer-	13. II. br. w Sawinie
[niejowie	19. II. br. w Ochoży
19. I. br. w Stawie i Horodyszczu	20. II. br. w Wierzbicy
19. I. br. w Dobryłowie	23. II. br. w Rożdżałowie i Stru-
21. I. br. w Wojsławicach	[pinie Dużym
22. I. br. w Skordiówie i Micha-	24. II. br. w Żalinie, Dobryłowie,
[łówcę	[Brzeźnie, Świerzach.

18) Powstały nowe Kółka Rolnicze w miejscowościach:

Dorohusk gm. Turka, Syczyn gm. Olchowiec, Ruda-Hała gm. Świerże, Wojsławice gm. Wojsławice, Czerniejów gm. Turka, Krzywowa gm. Rejowiec, Olenówka gm. Świerże, Skordiów gm. Turka i Jan-kowice gm. Staw.

19) Przyniesienie Rolnicze. 18 stycznia br. pod przewodnictwem Prezesa Kazimierza Odynieckiego, odbyło się posiedzenie Powiatowej Komisji Przyniesienia Rolniczego.

W dniach 17 — 21 grudnia 1937 roku przeprowadzono powiatowy kurs dla przodowników zespołów P. R.

Kursy rejonowo, jednodniowe, dla uczestników zespołów P. R. odbyły się w: Cycowie, Mołodutynie, Pobołowicach, Rejowcu, Siedliszczu, Świerzach.

Ilość zespołów, zatwierdzonych przez Powiatową Komisję P. R. na 1938 r. wynosi:

Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży	51 zesp.,	uczestników 329
Związku Młodej Wsi	44 zesp.,	uczestników 327
Związku Strzeleckiego	28 zesp.,	" 272
Kadry Działowych	13 " "	120
Szkolnych	2 " "	18

Dla ilustracji rozwoju prac p. r. przytaczamy liczbę zespołów, które ukończyły pracę w 1937 r.:

Związek Młodej Wsi	— 27 zespołów,	151 uczestników
Katol. Stow. Młodz.	— 25 zespołów,	150 "
Związek Strzelecki	— 1 zespół	4 "

Z podokręgów organizacji gospodarstw przykładowych.

I. Rejon Nowosiółki. Kolonia Nowosiółki obejmuje około 500 ha, liczy 46 gospodarstw, w tem 5 przykładowych i 41 naśladowczych. Na powyższym obszarze pola przeznaczone pod żyto obsiano całkowicie jedną odmianą żyta kwalifikowanego „Petkus Lochowa”. Na

wykończeniu jest również sprawa obsiewu jednolitą pszenicą. Na jesieni 1937 r. wysiano już 150 q oryginalnej odmiany „Antonńska wczesna”, nie licząc odsiewów.

Praca w Nowosiólkach w zakresie łąkarstwa, wyraża się w zagospodarowaniu 6 hałak i założeniu plantacji nasiennej rajgrasu francuskiego na obszarze pół hektara. Zbiór siana z łąk sztucznych wyniósł w roku 1937 przeciętnie 80 q, w latach poprzednich dochodził do 100 q z hektara.

Na jesieni ubiegłego roku założono sady, wysadzając 652 drzewka owocowe, zakupione w Puławach, na 4 letni kredyt, uzyskany przez Gminną Kasę Pożyczkową w Stawie.

Obory gospodarzy z rejonu należą do Koła Kontroli Mleczności. Oto kilka cyfr dotyczących mleczności krów w roku kontrolnym 1936/7:

a) krowy bezrasowe

krowa p. Gacha	dała mleka	2869	litrów,	%	tłuszczu	3.42
„ „ Konopki	„	2993	„	„	„	3.6
„ „ Stefaniaka	„	3154	„	„	„	3.43
„ „ Grzesiuka	„	3261	„	„	„	3.44

b) krowy rasowe (nizinne)

krowa p. Konopki	dała mleka	4609	litrów,	%	tłuszczu	3.45
„ „ Ulrycha	„	4033	„	„	„	2.98
„ „ Grzesiuka	„	3995	„	„	„	3.19

Oto wyniki kilkuletniej celowej pracy organizacji nad hodowlą!

Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Nowosiólkach, podstawa rozwoju rejonu, rozwija się bardzo dobrze. Przerób mleka w 1937 roku wyniósł 1,283,795 litrów! Ostatnio zakupiono samochód ciężarowy i zbudowano garaż.

Spółdzielnia rolniczo-spożywcza, założona w ubiegłym roku, osiągnęła w przeciągu 10 miesięcy 18 tysięcy obrotu. Rozwój jej pod kierunkiem p. Jana Nowosada, b. wych. szkoły rolniczej w Okszowie, zapewniony.

Kasa Stefczyka rozwija się stale, choć w powolnym tempie.

Koło Gospodyń Wiejskich prowadzi dość energicznie pracę w zakresie swych zadań. Kółko Rolnicze z inicjatywy p. Konopki rozpoczęło starania o fundusze na sztandar kółka.

Istniejąca Kadra Działowych, obok normalnych swych prac, prowadzi 2 zespoły prz.-rolniczego I stopnia.

Na jednym z ostatnich zebrań Kółka Rolniczego, które jest komórką macierzystą wszystkich prac w rejonie, postanowiono: wprowadzić jedną rasę kur — mianowicie susexy, pozakładać w 1938 r. lucerniki w tych gospodarstwach, które lucerników jeszcze nie mają, oraz poobsadzać winoroślą szlachetną południowe ściany budynków.

Zarządzenia i Komunikaty OTO i KR.

I. Do Zarządów Kółek Rolniczych.

1. Zakończyć do 15 marca okres zebrań walnych.
2. Zatwierdzone przez Walne Zebrania plany pracy i preliminarze budżetowe na 1938 r. przesłać w odpisach do Zarządu O.T.O. i K.R. w terminie do 20 marca.
3. Rozwinąć propagandę za zwiększeniem ilości członków Kółek Rolniczych. Miarą organizacyjnej i społecznej wartości Kółka będzie m. in., ilość członków. Dbając o jakość musimy wreszcie zadbać i o ilość. Nie możemy zostawić ogromnych mas gospodarzy poza nawiasem naszych prac.
4. Wykupić w terminie do 1 kwietnia, legitymacje członkowskie na 1938 r. Grzbiety legitymacyj na 1937 r. zwrócić natychmiast do Zarządu OTO i KR. dla kontroli.
5. Do dn. 20 marca nadesłać do OTO i KR.: a) spis gazet prenumerowanych przez kółko b) wykaz gazet rolniczych, ogrodniczych i pszczelarskich — prenumerowanych przez poszczególnych kółkowiczów c) podać ogólną ilość książek znajdujących się w bibliotece kółka, ze wskazaniem ile w tem książek rolniczych d) podać czy kółko posiada stały lokal na zebrania e) czy w siedzibie K.R. znajduje się dom ludowy i czyją jest własnością.
6. Na najbliższych zebraniach kółek rolniczych rozpatrzyć budżet gminy na 1938/9. Szczegółowo zaznajomić się z działem X budżetu „popieranie rolnictwa”. Kółkowicze, pracując nad rozwojem rolnictwa, winni być świadomi tego co robi samorząd w tej samej dziedzinie.
7. Ministerstwo Rolnictwa uruchomiło kredyty ulgowe na zakup pasz, dla rolników poszkodowanych przez klęskę suszy w 1937 r. Po bliższe informacje zwracać się do OTO i KR.

II. Do członków Sekcji Pszczelarskiej.

8. Cukier dla wiosennego podkarmiania pszczół wydaje się po 2 kg. na rój, w cenie 45 gr. za kg. Pieniądze wpłacać do Komunalnej Kasy Oszczędności w Chełmie. Przy braniu cukru przedłożyć zaświadczenie gminy o ilości posiadanych rojów.
9. Podaje się do wiadomości, że w Nowosiólkach, w dn. 9—11 marca odbędzie się kurs budowy uli i podkarmiaczek. Zgłoszenia na kurs przyjmuje Sekcja pszczelarska.
10. Każdy członek Sekcji Pszcz. musi wykupić legitymację OTO i KR na 1938 r. (Legitymację należy okazać przy zakupie cukru na podkarmianie pszczół). Nadto każdy członek płaci po 10 gr. od pnia na pracę sekcji zgodnie z uchwałą Centralnej Sekcji Pszczelarskiej.
11. Centralna Sekcja Pszczelarska wydaje pismo pod nazwą „Pasięka”. Prenumerata roczna wynosi 2 zł. Adres administracji pisma: Warszawa, Kopernika 30. Zaleca się prenumerowanie powyższego pisma.

III. Do przodowników zespołów przysposobienia rolniczego.

12. Zespołowi P. R. pomaga w pracy własna organizacja oraz personel instruktorski — przydzielony przez OTO i KR. Instruktorzy kilkakrotnie w ciągu roku dojeżdżają z pomocą do zespołów, nie zadawalniajcie się jednak tym, zwracajcie się sami — i to możliwie najczęściej, o porady fachowe. Porady otrzymać można: w OTO i KR (we wtorki i piątki) w Szkole Rolniczej w Okszwowie i Zakładzie Doświadczalnym Rolniczym w Chełmie, u pp. asystentów organizacji gospodarstw przykładowych w Nowosiółkach, w Rożdżałowie, w Żalinie i Cycowie (codziennie).

13 W drugiej połowie marca odbędzie się odprawa dla przodowników zesp. pr. Na odprawie przodownicy złożą sprawozdania z prac zimowych i otrzymają wskazówki dotyczące prac w okresie wiosennym.

14. Pamiętać: o obowiązku prenumerowania i czytania „Przysposobienia Rolniczego”, o zaopatrzeniu zespołu na czas w materiał siewny i hodowlany, o prowadzeniu systematycznym zebrań samokształceniowych zespołu.

15. Przodownicy: od was głównie zależy dobry rezultat pracy zespołu. Liczymy na was.

Kaz. Odyniecki
Prezes Okr. Tow. Org. i K. R.

Uwagi dla Zarządów Kółek Rolniczych w związku z wykonaniem planu pracy.

I. Kółka Rolnicze mają plany pracy opracowane na cały rok. Plan szczególnie w dziale ściśle rolniczym, będzie miał o tyle większą wartość, o ile za podstawę ma podział na sezony, dostosowuje się do bieżących czynności gospodarskich. Dla zorientowania Zarządów w tych sprawach, podajemy dla przykładu plan pracy Kółka na miesiąc marzec.

1. Zebranie Zarządu Kółka
2. Zebranie miesięczne, robocze, Kółka
3. Kurs jedno-dwudniowy na tematy aktualne (a więc: wiosenna uprawa roli, nawożenie, siewy, dobór nasion, albo — kurs łąkarski, albo — kurs pielęgnacji sadów (o ile nie był przeprowadzony w lutym) i t. p.
4. Przeprowadzenie akcji zaopatrzenia się kółkowiczów w nasiona i nawozy na sezon wiosenny.
5. Zorganizowanie fachowej pomocy dla uczniów przysposobienia rolniczego, w związku z pracami wiosennymi na roli.
6. Dalsza współpraca z Kołem Gospodyń Wiejskich nad zdobyciem stałego lokalu dla obu organizacyj.

II. W pracach organizacji największą rolę odgrywa „mózg” — Zarząd, a pierwszym przejawem dobrego funkcjonowania „mózgu” to zebrania zarządu. Dla ułatwienia przeprowadzenia z pożytkiem zebrań, podajemy szkic porządku dziennego posiedzenia Zarządu:

1. Zagajenie i przyjęcie porządku dziennego,
2. Odczytanie i przyjęcie protokołów: z ostatniego zebrania zarządu i Koła,
3. Omówienie wykonania uchwał wynikających z protokołów,
4. Odczytanie i załatwienie okólników i komunikatów OTO.iKR. (np. obecnego biuletynu, następnie omówienie sprawy dostarczenia materiałów z życia Kółka do dalszych biuletynów).
5. Omówienie sposobów wykonania planu pracy Kółka na miesiąc marzec i kwiecień, (ustalić termin zebrania K.R., porządek dzienny zebrania, przydzielić wykonanie porządku dziennego poszczególnym członkom, opracować program kursu, ustalić termin i prelegentów, skąd zdobyć środki i pomoce potrzebne do przeprowadzenia kursu i t. d. i t. d.)
6. Sprawy bieżące (drobniejsze, nieobjęte innymi punktami porządku dziennego).
7. Omówienie spraw związanych z całk kształtem życia własnej wsi.
8. Omówienie całk kształtu zagadnień wiejskich i Państwa (na tle działalności własnej organizacji, organizacji pokrewnych, biorąc za podstawę własne obserwacje z terenu gminy, powiatu, zaczerpniętych na zjazdach, z gazet — przede wszystkim z „Przewodnika Gospodarskiego”, usłyszanych przez radio, z przeczytanych książek. Taka żywa wymiana zdań dać winna Zarządowi dużo materiału do wyzyskania w rozwinięciu i pogłębianiu pracy w Kółku, w tworzeniu podstaw do dźwignia wzwyż wsi pod względem gospodarczym społecznym i obywatelskim).
9. Wolne wnioski.

* * *

W następnym biuletynie omówimy organizację zebrania roboczego kółka rolniczego.

Nakładem Tow. Oświaty Rolniczej w Warszawie została wydana książka pod tyt. „Prace zespołowe wsi”, napisana przez inż. K. Dąbrowskiego, W. Radziejowską, inż. Z. Kobylińskiego.

Książka zawiera bardzo ciekawe rozdziały:

I Organizacja wsi i gospodarstw.

II Koła Gospodyń Wiejskich.

III Przynsposobienie Rolnicze — i winne być uważnie przeczytana przez członków organizacji gospodarstw przykładowych, gospodynie i uczniów przynsposobienia rolniczego.

Oto kilka wyjątków z książki:

„Różnorodność warunków przyrodniczych i ekonomicznych, w jakich znajdują się poszczególne drobne gospodarstwa, wyklucza zastosowanie do nich szablonu organizacyjnego. Właściwe użycie i ustosunkowanie trzech czynników: pracy ludzkiej, przyrody i kapitału jest właśnie organizacją gospodarstwa.

A więc drobny rolnik musi być jednocześnie dobrym robotnikiem, technikiem, znawcą warunków przyrodniczych i ekonomicznych; musi znać rynek zbytu i być organizatorem całk kształtu gospodarstwa.”

Powiatowa Organizacja Kół Gospodyń Wiejskich

Skład Zarządu P. O. K.G.W.: Odyniecka J., Szwedowa z Marynina, Ulrychowa z Nowosiółek, Padyjakowa z Uhra, Wołoszynowa z Serebryszcz.

1) Zarząd odbył dwa zebrania poświęcone omówieniu bieżących prac programowych.

2) Zorganizowano w mies. styczniu i lutym nowe koła w miejscowościach:

Stanisławów	gm. Zmudź,	przewodnicząca p. Łopuszyńska F.
Zmudź	" "	" "
Rakołupy	" Rakołupy	" " Kubikowa M.
Majdan Zachorod.	" Siedliszcze	" " Osiakowa M.
Terenin	" Olchowiec	" " Weremczukowa
Rożdżałów	" Krzywiczki	" " Kliszczówna St.

Obecnie mamy 25 kół działających na terenie 11 gmin.

3) Aby usprawnić działalność nowych i dawniej istniejących kół urządzono dla zarządów kół 3-dniowy kurs ideowo-organizacyjny (w Szkole Rolniczej w Okszowie). Na kursie, oprócz referatów organizacyjnych, poruszano zagadnienia wychowawcze, społeczne, zdrowotne i nowy dział, ze zrozumieniem przez gospodynie przyjęty — przysposobienia kobiet do obrony kraju. Udział w kursie wzięły przedstawicielki 17 kół w liczbie 50 osób.

4) Z rozwojem organizacyjnym idzie w parze rozwój działu oświatowego, oto w 13 kołach zorganizowano konkursy dobrego czytania, 2 koła uruchomiły własne świetlice. Treść książek wziętych do konkursu ściśle jest związana z życiem wsi.

5) Koła w Olchowcu i Dobryłowie, zachęczone przykładem K. G. W. w Maryninie (z roku ubiegłego), uruchomiły u siebie 3-miesięczne kursy kroju i szycia. Kursy powyższe są samowystarczalne to znaczy, że uczestniczki kursu pokrywają same wszystkie koszty jego prowadzenia.

Godnym stwierdzenia jest fakt, jaki ma miejsce w młodym wieku ale dobrze zapowiadającym się Kole G. W. w Rożdżałowie. Oto dziewczęta z sekcji koleżanek Koła Młodzieży, nauczywszy się trykotarstwa w roku ubiegłym obecnie umiejętność swoją przekazują starszym gospodyniom z Koła, które codziennie zbierają się w Domu Ludowym i rażno migają drutami według wskazówek córek—instruktoerek. Zjawisko powyższe doskonale charakteryzuje Rożdżałów jako środowisko, gdzie współdziałanie i samopomoc rozwinięte są w dużym stopniu.

Koła G. W. w swych pracach łączą pięknie z pożytecznym, zabawę ze słowem padającym ze sceny, a słowa te nieraz wiele dobrych uczuć wzbudzają w słuchaczach. W tej pracy przoduje koło w Pobołowicach, daje ono przedstawienia w swej miejscowości, ale i wyjeżdża również do okolicznych wsi, czym waleń też przyczynia się do propagowania K. G. W.

6) Zanotowania wart jeden sukces Kół gospodyń, mianowicie nawiązanie współpracy z byłymi wychowankami szkół rolniczych

i uniwersytetów ludowych. Wniosły one do naszej organizacji rozmach i świeżą młodą myśl — a wspólna praca oparta na doświadczeniu i cierpliwości starszych, a wiedzy i lotności młodych — winna dać dobre rezultaty.

7) Zebrania Kół i ilustracje Kół przeprowadzane przez przewodniczącą Pow. Org. K. G. W. lub instruktorkę odbyły się w następujących miejscowościach: Brzeźno, Majdan Zachorodnyński, Marynin, Nowosiółki, (2 razy) Wojsławice, Wygnańce, Strupin Duży (3 razy), Rożdżałów (3 razy), Mołodutyn (2 razy), Dobryłów, (2 razy) Czułczyce (2 razy), Depułtycze (2 razy), Pobołowice, Stanisławów, Żmudź, Rakołupy, „Dorohusk, Terenin, kol. Ochoża, Siedliszczki, Serebryszce.

Poza tym brano udział w posiedzeniach Kótek rolniczych w Żalinie i Rakołupach.

8) Kursy gotowania przeprowadzono: w Czułczycach — dn. 26—9 I, w Depułtyczach 5—6 II, w Stanisławowie — w dn. 11. 12 II.

* * *

Prosimy Zarządy i członkinie Kół o podawanie wiadomości ze swej działalności i wyników pracy celem umieszczania w następnym biuletynie.

Do Zarządów K. G. W.

1. W dn. 15—16 marca, w Szkole Rolniczej w Okszowie, odbędzie się *kurs oświatowy* dla przodownic K.G.W. Prosimy, aby udział w kursie wzięły przodownice zespołów, dobrego czytaniu oraz członkinie, które powyższego konkursu jeszcze nie prowadziły. Udział w kursie mogą wziąć tylko 2 delegatki z każdego Koła.

Kurs bezpłatny. Żywność na dwa dni należy przywieść ze sobą, Powiatowa Organizacja K.G.W. dostarczy tylko kawy wzgl. herbaty. Wziąć ze sobą: koc, prześcieradło, małą poduszczkę (jasiek), ręcznik i mydło.

Ze względu na ważność kursu dla rozwoju prac naszej organizacji — przyjazd delegatek z każdego Koła jest obowiązkowy.

Przyjechać do Okszowa na godzinę 11-tą.

2. Do dnia 1 kwietnia wszystkie Koła obowiązane są wykupić legitymacje członkowskie na 1938 r. Legitymacje oraz książki biurowe K.G.W., w cenie zł. 4, do nabycia w biurze Pow. Organiz. K.G.W. w Chełmie.

Zarząd Pow. Org. K.G.W.

„W fachowych pracach Kół Gospodyń Wiejskich uwypuklają się dwa kierunki: jeden zmierza do usprawnienia wszystkich działów pracy kobiety (organizacja gospodarstwa domowego), drugi o podłożu bardziej ekonomicznym, ma na celu tworzenie placówek gospodarczych w których kobieta weźmie czynny udział (organizacja zbytu)”.

Spółdzielczość rolnicza

Centralna mleczarnia w Chełmie

W grudniu ub. r. odbyła się w Chełmie konferencja w sprawie ustalenia sieci mleczarni okręgowych na terenie naszego powiatu. Konferencja została zorganizowana przez O.T.O. i K.R. przy udziale przedstawiciela Izby Rolniczej w Lublinie oraz mleczarni spółdzielczych w Kamieniu, Rożdżałowie, Nowosiólkach i Kumowie. Chodziło w szczególności o powołanie do życia centrali mleczarskiej w Chełmie.

W związku z tą samą sprawą odbyły się w styczniu b. r. zebrania członków spółdzielni mleczarskich w Kamieniu, Kumowie, i Rożdżałowie na których był obecnym przedstawiciel Izby Rolniczej w Lublinie i kierownik O.T.O. i K.R. w Chełmie.

Opinie wyrażone na powyższych zebraniach będą tematem jeszcze jednej konferencji, która odbędzie się w marcu. Sądzić należy, że szkodliwy dla sprawy miejscowy „patriotyzm” ustąpi miejsca słusznemu założeniu powołania do życia, na miejsce trzech słabych — jednej, a silnej spółdzielni okręgowej, która znacznie korzystniej obsłuży rolników omawianych terenów.

Spółdzielnia rolniczo-spożywcza

Od nowego roku została zorganizowana w Turowcu, gm. Pawłów spółdzielnia rolniczo-spożywcza. Jest to już szоста spółdzielnia na terenie naszego powiatu o typie odmiennym od istniejących spółdzielni spożywczych. Centralą dla tych spółdzielni jest Związek Rewizyjny Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych, Okręgowy Związek w Lublinie, ul. Krakowskie-Przedmieście 56; centralą dla spółdzielni spożywczych jest „Społem”.

Dobre wyniki za rok 1937.

Powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Chełmie, w roku 1937 powiększyła swoje obroty przeszło o 50 proc. w stosunku do roku 1936, osiągając kwotę obrotu zł. 782.883.38 podczas gdy w roku ub. miała obrotu tylko 503.912.09 zł.

Nadwyżka czysta za rok sprawozdawczy wynosi przeszło zł. 8000, co razem z posiadanymi udziałami i kapitałem zasobowym tworzy sumę kapitału własnego, sięgającą kwotę 26000 zł. Jest to znaczna poprawa stanu finansowego spółdzielni, lecz daleko jeszcze do sytuacji, w której spółdzielnia mogłaby pozwolić sobie na poważniejszą rolę w handlu artykułami rolniczymi, produkowanymi przez rolnictwo naszego powiatu.

Załatwić wcześniej!

Kółka Rolnicze i Spółdzielnie, które mają zamiar dostarczać nasiona swoim członkom—winny wcześniej tą sprawą się zająć, gdyż w trakcie sezonu może towaru odpowiedniego zbraknąć.

Należv zaopatrywać się we wszelkie nasiona zbóż, warzyw i innych tylko w Powiatowej Spółdzielni Rolniczo - Handlowej w Chełmie lub w Filji w Siedliszczu, gdzie otrzymać można towar gwarantowany i pierwszorzędnej jakości.

Dla członków i Kólek Rolniczych udziela Spółdzielnia rabatów!

Publiczna Szkoła Przysposobienia Rolniczego im. Komendanta Józefa Piłsudskiego w Okszwie

„Zadaniem szkół tego typu jest danie drobnemu rolnikowi wskazań i realnych przykładów wydobywania ze swego warsztatu najwyższej dochodowości, jako zdobycia *środków* do realizowania istotnych celów życia zbiorowego i jednostkowego, które szkoła jednocześnie w nim rozbudza i wychowuje”

S. G. Pomianowski

1) 15 stycznia rozpoczął się rok szkolny. Uroczyste otwarcie nastąpiło dn. 13. II. nabożeństwem w kościele parafialnym, podczas którego podniosłe przemówienie do uczniów wygłosił ks. kan. Kosior. Dalszy ciąg uroczystości odbył się w Szkole przy współudziale przedstawiciela p. Ministra Wyzn. Relig. i Ośw. Publ. p. wizyt. S. G. Pomianowskiego, p. sekr. Szelażka—reprezentującego p. Starostę i Wydział Powiatowy, wizyt. K.O.S. Lubelskiego p. M. Kościuszki i rodziców uczniów. Rodzice stawili się b. licznie — bo na 40 uczniów. Nieobecni byli rodzice tylko 2 uczniów. Program dalszy był następujący: przemówienia: dyrektora, p. wizytatora, p. sekr. Szelażka, następnie grono nauczycielskie w krótkich przemówieniach przedstawiło rodzicom cele, zadania i program szkoły, uczniowie zreferowali przebieg pracy i życia w szkole w pierwszym miesiącu, poczem złożyli uroczyste przyrzeczenie oddania wszystkich swych sił pracy nad sobą dla dobra własnego, rodziców, wsi polskiej i Państwa. — Po przemówieniach rodziców, omówieniu spraw związanych z potrzebami materialnymi uczniów, zwiedzeniu gospodarstwa, zrobieniu zdjęcia — spożyto wspólnie obiad, urozmaicony śpiewkami uczniów.

Następny Zjazd rodziców wyznaczono na koniec maja—początek czerwca.

Duża frekwencja rodziców świadczy o stopniu zainteresowania się szkołą i rozumieniu potrzeby ścisłej współpracy między domem a szkołą.

2. Przyjęto na rok 1938 z ogólnej ilości 70 kandydatów, 40 uczeni, a mianowicie.

z gminy Świerże: Adamiuka W., Szybiskiego M. Jołtoszuka K., Hajczuka S., Hańczura I., Linkiewicz M., Grzegorzycy S., Czujkowskiego W., Dynusiuka I., Gradzińskiego T. (10).

z gminy Krzywiczki: Stefanka T., Kasianiuka S., Susła T., Buczaka L., Traczuka., (5).

z gminy Wojsławice: Karpika S., Miączyca K., Huka S., Kończyńskiego St. (4).

z gminy Staw: Michalczuka P. Mazura S. Wasilewskiego I.,

z gminy Bukowa: Wanarskiego J., Dederkę Fr., Różalskiego W.

z gminy Siedliszcze: Usidusa M., Skorupę S., Szadziuka P.,

z gminy Turka: Domańskiego W., Gołębiowskiego J., Świerkowskiego M.,

z gminy Wiszniewice: Chwałuka Z., Rutkowskiego M.,

- z gminy Zmudz: Durkę M., Łopuszyńskiego M.,
- z gminy Rakolupy: Zielińskiego I., Sadowskiego I.,
- z gminy Pawłów: Ćwikłę I.,
- z gminy Wola Wereszczyńska: M. Kozierackiego Pajaczkowskiego S.

3. Miesiąc kursów. Współdziałanie szkoły z powiatem w okresie przerwy między kursami, od 16 grudnia do 15-go stycznia, wyraziło się w wykorzystaniu szkoły i personelu nauczycielskiego przy zorganizowaniu i przeprowadzeniu 6-ciu następujących kursów: dla przodowników zespołów przysposobienia rolniczego w dn. 17—20 XII (osób 106), dla księgowych Spółdzielni Spożywców w dn. 17—23 XII (osób 30), dla Zarządów Kół Gosp. Wiejskich w dn. 28—30 XII (osób 50), dla rachmistrzów Spółdzielni Spożywców w dniu 28—30 XII (osób 35) dla przodowników pracy oświatowej Związku Młodej Wsi w dn. 2—5 I (osób 47), dla Zarządów Kółek Rolniczych w dn. 7—10 I (osób 35)

4. Absolwenci Szkoły r. 1937: Reiter J., Stefaniak M., Kalisz W. zgłosili się na praktykę do gospodarstw przykładowych, słusznie pragnąc pogłębić swe doświadczenie praktyczne przez pracę w rejonach kultury rolniczej.

5. Uwaga uczniowie kursu 1936 r.! Zjazd uczniów z r. 1936 odbędzie się w najbliższych 2-mies. Przygotowywać materiały sprawozdawcze z pracy.

Do czego dąży szkoła w zakresie wychowania gospodarczego?

Celem wychowania gospodarczego jest: usprawnić jednostkę do walki o byt, usprawnić jednostkę do zbiorowej pracy nad ulepszeniem „zależnych od działania ludzkiego warunków gospodarki społecznej”, spotęgować wolę i doprowadzić ją w zakresie gospodarczym do wysokiego napięcia.

Do podstawowych zasad, na których opiera się wychowanie gospodarcze, zaliczyć należy:

1) zasadę umiejętnej pracy polegającej na a) planowaniu działalności gospodarczej b) umiejętności technicznej wykonaniu pracy c) umiejętności organizacji pracy d) usuwaniu marnotrawstwa—czasu, energii i kapitałów,

2) zasadę kontroli polegającej na konfrontowaniu planu z wykonaniem, sprawdzaniu wyników pracy, porównaniu osiągniętych wyników z wysiłkami i nakładem,

3) zasadę pracy zbiorowej, solidarności i współdziałania, zdolności „podporządkowania wybujałych skłonności egoistycznych względem dobra gospodarstwa zbiorowego,

4) zasadę oszczędności—gotówki, wytworów produkcji, środków produkcji.

Nadto szkoła dąży do rozwinięcia w uczniach cech, które odgrywają doniosłą rolę w rozwoju życia gospodarczego — jak: pracowitość, aktywność, wytrwałość, sumiennosc, uczciwość, punktualność, słowność.

Chelmski Powiatowy Związek b. Wychowanków i Wychowanek Szkół i Kursów Gospodarstwa Wiejskiego

1) Dzielimy się z ogółem koleżeństwa zaszczytną wiadomością, że dwaj członkowie Związku koledzy:

Jan Baran z kol. Ochoża,

Władysław Hołysz z Rożdżałowa

odznaczeni zostali przez Prezesa Rady Ministrów brązowym *Krzyżem Zasługi* — za wydatną i wytrwałą pracę na polu społecznym i samorządowym.

Uroczysta dekoracja krzyżami odbyła się w Starostwie.

Odnaczonym — najserdeczniejsze gratulacje!

Zarząd Związku

2) Życiorys K. Władysława Hołysza. * Urodził się w Rożdżałowie w 1908 r. Lata dziecięce spędził na pastwisku — latem, w szkole — zimą, tak jak zresztą każde dziecko wiejskie. Kończy szkołę powszechną (5 oddziałów — bo 7-10 kl. nie było we wsi.), dalej gorliwie rozszerza swą wiedzę drogą samokształcenia. Wstępuje następnie i kończy Szkołę Rolniczą w Okszwowie.

Od 15 roku życia należy do koła Młodzieży „Siew”, a następnie do innych organizacji, których jest już współtwórcą. W kole Młodzieży jest przez dwa lata skarbnikiem, przez 5 lat prezesem; w straży Pożarnej 3 lata gospodarzem i 2 lata zastępcą naczelnika; w Kółku Rolniczym 2 lata skarbnikiem; jeden rok najtrudniejszy, bo pierwszy po zorganizowaniu — jest kierownikiem Spółdzielni Spożywców; od 3 lat jest prezesem Spółdzielni Mleczarskiej — dwa lata piastował obowiązki prezesa Zarządu Powiatowego Związku Młodej Wsi — jak również Chelmskiego Pow. Zw. b. Wychowanków Szkół i K. G. W. Na zajmowanych stanowiskach nie był ani na moment figurantem, każdą swoją pracę wykonywał solidnie z całym oddaniem się i zrozumieniem rzeczy.

„Każdy młody człowiek — powiada nam K. Hołysz — winien pamiętać, że okresem kształcenia się jest tylko młodość, trzeba więc ten okres należycie wykorzystać. Bez przygotowania nie można być ani dobrym gospodarzem, ani dobrym pracownikiem społeczeństwa. Wyrobienie organizacyjne i uspołecznienie, rozumienie obowiązków obywatelskich i przygotowanie do zawodu rolniczego zawdzięczane Kółku Młodzieży i Szkole Rolniczej. Wszystkich na tę drogę dla dobra wsi naszej chciałbym skierować!”

3. Koło gminne Związku b. wychowanków powstało na terenie gminy Żmudzkiej w dn. 17. stycznia.

Zebrań organizacyjne odbyło się w Domu Ludowym w Żmudzi, przy współudziale pp. wójta Niklewskiego i sekretarza gminy (podkreślić należy z uznaniem bardzo pozytywny stosunek powyżej wymienionych do prac b. wychowanków.) Obecnych na zebraniu 18 wych. na 24 — zamieszkałych na terenie gminy.

Opracowano plan pracy i dokonano wyborów Zarządu.

Do Zarządu weszli kk. Jańczuk Michał — prezes, Zofia Dudzicka, Mikołaj Kiryk.

4) W związku z parcelacją Wojsławic — na skutek starań szkoły, okszowskiej otrzymali gospodarstwa, 6—8 hektarowe, 3 członkowie Związku: kk. Artymko E., Guz Wł., Kaszczuk Bol.

Członkowie Związku reflektujący na kupno gospodarstw z parcelacji, winni zgłosić się w marcu do Dyrekcji Szkoły w Okszwowie, celem otrzymania bliższych w tej sprawie informacji.

5) Na kursie dla przodowników przysposobienia rolniczego byli obecni: kk. Gałęcki Jan, Radzikowski, Sitarz Aleks., Młynarczyk St., Skorup St., Małdachowski, Kudyba E. Fedoruk Cz. Grabowski M., Gmitruk M., Romaniuk S., Gierczak W.

6) Szczęść Boże młodej parze! Dnia 19 lutego odbył się ślub i hu-
czne weselisko — kol. Michała Piaseckiego z Marynina, z kol. Zosią
Piasecką z Olchowca, wychowanką żeńskiej szkoły rolniczej w Sitnie.
Wśród licznych gości weselnych był również p. Odyniecki, dyr. Szkoły
Rolniczej w Okszowie, który nie mógł, jak powiada, odmówić sobie przy-
jemności uczestniczenia w tak ważnym momencie życia swego b.
ucznia.

Zaczynają nareszcie żenić się b. wychowankowie, ale dużo je-
szcze wśród nich jest „opornych” kawalerów. Ruszcie się nareszciel

* * *

7. Kol. Artymko A. z kol. Okszów, wychowanek szkoły
okszowskiej, odpisuje nam na pytanie, co robił po ukończeniu szkoły.

„Po ukończeniu szkoły wróciłem do 8-morgowego gospodarstwa
ojca, Zdołałem już wprowadzić racjonalną uprawę roli, sie zbóż se-
lekcyjnych, stosowanie siewnika, stosowanie nawozów sztucznych,
bez których obecnie ojciec nie wyobraża sobie prowadzenia gospo-
darstwa, zaprowadziłem płodozmian, założyłem sad z 50 drzewek,
truskawczarnię i warzywnik z inspektami.

Brałem czynny udział w pracy młodzieżowej, współdziałałem
wydatnie przy organizacji i prowadzeniu spółdzielni spożywczej,
jestem członkiem jej władz.

Ożeniłem się i przeszło od roku — jestem na własnej gospo-
darce. Żona pracuje w Kole Gospodyń.

Stwierdzić muszę, że im dalej jestem od daty skończenia szkoły
rolniczej tym bardziej zdaję sobie sprawę z ogromnego jej znaczenia
dla rozwoju indywidualnego jej wychowanków, jak i przysposobiania
ich do pracy w kierunku podnoszenia poziomu kulturalnego i zawo-
dowego wsi”.

* * *

8. Wezwanie! Jeszcze liczna gromadka b. wychowanków miesz-
kających na terenie powiatu nie należy do Związku. Przypomina-
my, że § 7 Statutu Związku powiada: „członkiem rzeczywistym mo-
że zostać każdy (każda) wychowaniec (nica) szkoły i kursów (naj-
mniej 2—miesięcznych) gospodarstwa wiejskiego”. § 10 Statutu stano-
wi: „osoby chcące wstąpić do Związku składają piśmienną deklara-
cję z prośbą o przyjęcie”.

Nie chodzić luzem! Składać deklarację o przyjęcie do Związku.

==

